

Vincas Krėvė
Antanuko rytas

Antanukas labiausiai myli savo senele. Nei savo motutės, nei tėvelio, nei ko kito jisai tiek nemyli, kiek savo seną seną senele. Ir kur nemylėsi! Motutė dažnai Antanuką subara, kai kada net kumštelėja supykusi, o senelė niekuomet jo nenuskriaudžia. Joje Antanukas randa tik meilę, ji didžiausia ir uoliausia jo užtartytoja ir apgynėja.

Tėvelio Antanukas tiesiog bijo. Kodėl, patsai nežino. Gal todėl, kad jį rečiausiai mato, gal todėl, kad tėvelio visi kiti irgi bijo ir klauso kiekvieno jo žodžio.

Kai supykusi motinėle ar net patsai tėvelis nori Antanuką nuskriausti, jisai visuomet turi uoliausią gynėją – savo seną senele. Jei tik Antanukui sunkioje padėty pavyksta pasislėpti už jos sijono, jisai jau ramus, nes žino, kad ten jo nepasieks nei motinėle, nei net tėvelio sunki ranka. Ten Antanukas visai nesibijo, nors labai būtų įpykusi motutė, baisiai grasytų tėvelis.

Antanukas ir miega su senele vienoj lovoj. Kada ji gula ir keliasi, Antanukas retai tejunta. Bet nūnai jisai tuojau nubudo, kai tik senelė pabudus atsisėdo lovoj ir ėmė klostyti Antanuką iš visų pusių.

Nubudęs Antanukas praplėšė akis, pasiraivė ir, nejausdamas šalia savęs senelės, ištiesė rankutes ir ėmė aplinkui grobstyti.

– Užmik, užmik dar, mano mažas anūkėli! Matai, dar visai tamsu, – kuždomis įkalbinėja senelė ir dar labiau jį klosto antklode.

Antanukas ištiesė rankutes ir, sugriebęs nusilenkusios prie jo senelės kaklą, apkabino ją ir pabučiavo. Paskui pasivertė ant kito šono ir apsimetė, kad jau miegas.

Senelė nulipo nuo lovos, pataisė suknele, ištraukta iš pagalvio skarele susirišo galvą ir nuėjo į krosnį. Antanukas girdi, kaip senelė pas krosnį grobsto skalą, kad uždegtų ugnį.

– Trakšt trakšt... – girdi Antanukas: tai senelė laužo skalas, kad būtų lengviau įžiebtį užsiplaiskanojusį nulaužtą skalos galą.

Antanukui baisu vienam gulėti lovoj. Jam vaidenasi, kad pirkios vidury stovi kažkas kaip arklys ir linguoja galva. Visur kažkas knarkia. Antanukas apsikloja antklode galvytę ir ima tyliai šaukti senelę.

– Mik, mik, anūkėli! Aš čia, aš tuo įpūsiu ugnelę, bus šviesu, – ramina ji Antanuką.

Išgirdęs šnabždantį senelės balsą, Antanukas visai nurimo. Jis iškišo iš po antklodės galvytę, pasivertė ant kito šono, į tą pusę, iš kur girdėti senelės balsas, ir pravėrė akis. Nors baisu žiūrėti tamsumon, bet jau ten nieko, kas jį gąsdintų, nemato. Įsižiūrėjęs savo šviesiom akutėm, Antanukas vos vos mato, kaip senelė stovi prie krosnies, knaisioja „duobėje“ ir grobsto užsilikusias dar ten mažas žarijėles vienon krūvelėn. Antanukas mato, kaip senelė prispaudė žarijas skalų galais, kad papūtus jos į šalis nenulekiotų, pasilenkė ir, prikišus raukšlėtą veidą į pačias žarijas, ėmė pūsti...

Antanukui gražu ir linksma žiūrėti, kaip senelė pučia ugnį. Jos veidas toks nuostabus atrodo, lyg spinduliuotas, ir nuolat keičiasi. Antanukas tai aiškiai mato visą jos veidą, skalas ir jas prilaikančius senelės pirštus, tai vėl visa temsta, ir jis vos vos mato atsikišusias senelės lūpas. Kada ji pūstelėja smarkiau, žarijos šviesiau sužiba, ir aplink senelę Antanukas mato didelį įvairių spalvų ratą. Nuo to rato į visas šalis trykšta spinduliai, kurie nuolat keičiasi, dreba, mirga, didėja, tai vėl mažėja... Antanukui įdomu, ar senelė mato tą ratą? Keista, kodėl ji nemėgina jo pagauti?..

Ugnis įpūsta, skalos užžiebtos, ir senelė jau kemša vieną žibintuvan, kuris riogso pirkios vidury, kitą mažan žibintuvėlin, pakabintan prie kamino. Antanukas nusigręžia, vėl ima snausti ir pagaliau užmiega.